

RETTENS DOM (Anden Udvidede Afdeling)  
22. maj 1996 \*

I sag T-277/94,

**Associazione Italiana Tecnico Economica del Cemento (AITEC)**, Rom, ved advokat Mario Siragusa, Rom, advokat Giuseppe Scassellati-Sforzolini, Bologna, og advokat Cesare Rizza, Siracusa, og med valgt adresse i Luxembourg hos advokatfirmaet Elvinger, Hoss & Prussen, 15, Côte d'Eich,

sagsøger,

mod

**Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber** ved Nicola Anecchino og Ben Smulders, Kommissionens Juridiske Tjeneste, som befuldmægtigede, og med valgt adresse i Luxembourg hos Carlos Gómez de la Cruz, Kommissionens Juridiske Tjeneste, Wagner-Centret, Kirchberg,

sagsøgt,

angående en påstand om annullation af Kommissionens beslutning D/05268 af 9. juni 1994, hvorved Kommissionen afviste at anlægge sag ved Domstolen i henhold til traktatens artikel 93, stk. 2, andet afsnit, i anledning af den græske regerings manglende opfyldelse af Kommissionens beslutning 91/144/EØF af 2. maj 1990

\* Processprog: italiensk.

om støtte fra den græske regering til en cementfabrik (Halkis Cement Company) (EFT 1991 L 73, s. 27), subsidiært, om annullation af Kommissionens bekræftelse af denne afvisning, som indeholdt i beslutning D/07743 af 26. juli 1994, eller at det fastslås, at Kommissionen har udvist en retsstridig passivitet,

har

DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS RET I FØRSTE INSTANS  
(Anden Udvidede Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, H. Kirschner, og dommerne B. Vesterdorf, C.W. Bellamy, A. Kalogeropoulos og A. Potocki,

justitssekretær: fuldmægtig J. Palacio González,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter mundtlig forhandling den 12. december 1995,

afsagt følgende

**Dom**

**Sagens faktiske omstændigheder**

- 1 Det er almindeligt bekendt, at Den Helleniske Republik i 1988 ydede støtte til græske cementproducenter, navnlig selskabet Halkis Cement Company (herefter »Halkis«). I betragtning af de betydelige tab, selskabet havde lidt, besluttede den græske regering at konvertere en del af selskabets gæld til kapital og gav tilladelse

til, at en række offentlige virksomheder og organer dels ikke krævede tilgodehaver hos Halkis indfriet, dels opretholdt en kredit til Halkis (en beskrivelse af cementbranchens generelle situation i Grækenland er indeholdt i Rettens dom af 6.7.1995, forenede sager T-447/93, T-448/93 og T-449/93, AITEC m.fl. mod Kommissionen, Sml. II, s. 1971).

- 2 Efter at Kommissionen havde fået kendskab til disse omstændigheder, indledte den den 3. april 1989 en procedure i henhold til EF-traktatens artikel 93, stk. 2, og opfordrede i en meddelelse om støtte fra den græske regering til Halkis (EFT C 156 af 24.6.1989, s. 3) alle andre interesserede parter end medlemsstaterne til at fremsætte deres bemærkninger. Sagsøgeren, AITEC, der repræsenterer størstedelen af de italienske cementproducenter, indtrådte under proceduren som interesseret part og fremsendte den 17. juli 1989 sine skriftlige bemærkninger til Kommissionen. Den græske regering gjorde gældende, at den havde anvendt lov nr. 1386/83 af 5. august 1983 (græsk lovtidende nr. 107/A af 8.8.1983, s. 14) om oprettelse af organismo anasygkrotiseos epicheiriseon (en erhvervssaneringsorganisation, herefter »OAE«), der var et aktieselskab, hvis kapital fuldt ud var tegnet af staten, og som havde til formål at bidrage til landets økonomiske og sociale udvikling. Med henblik herpå kunne OAE bl.a. overtage administrationen og driften af virksomheder, der skulle saneres eller nationaliseres. Ifølge den græske regering var Halkis blevet undergivet lovens bestemmelser om likvidation, idet en sådan skulle være gennemført i slutningen af 1989.
  
- 3 Den 2. maj 1990 udstedte Kommissionen beslutning 91/144/EØF om støtte fra den græske regering til en cementfabrik (Halkis Cement Company) (EFT 1991 L 73, s. 27, herefter »1990-beslutningen«). Beslutningens dispositive del er affattet således:

»Artikel 1

Den støtte, den græske regering har ydet Halkis Cement Company ved at tillade, at offentlige virksomheder og organer ikke inddriver deres fordringer hos selskabet, og ved at tillade disse fordringer at stige yderligere, er ulovlig, da den er ydet

i strid med reglerne i traktatens artikel 93, stk. 3. Den er endvidere uforenelig med det fælles marked, da den ikke opfylder betingelserne for at falde ind under undtagelsesbestemmelserne i artikel 92, stk. 2 og 3, og den skal derfor afskaffes.

Endvidere undlader den græske regering at gennemføre sit forslag om at yde støtte gennem konvertering af selskabets gæld til kapital.

### *Artikel 2*

Den græske regering kræver den i artikel 1, første punktum, omhandlede støtte tilbagebetalt.

### *Artikel 3*

Den græske regering underretter inden tre måneder fra datoen for meddelelsen af denne beslutning Kommissionen om de foranstaltninger, som den har truffet for at efterkomme den.

### *Artikel 4*

Denne beslutning er rettet til Den Helleniske Republik.«

- 4 Få dage efter at 1990-beslutningen var blevet meddelt, oplyste den græske regering Kommissionen om, at Halkis endnu ikke var blevet undergivet lov nr. 1386/83's bestemmelser om likvidation, samt at regeringen i øvrigt førte forhandlinger med udenlandske investorer. Ved samme lejlighed meddeltes der ligeledes en række oplysninger om Halkis' gæld, regnskaber og eksporter.
- 5 Under henvisning til sit nye politiske og økonomiske program for privatisering og rekonstruktion af gældstyngede virksomheder anmodede den græske regering i oktober 1990 om Kommissionens støtte til at gennemføre 1990-beslutningen bedst muligt.
- 6 I oktober og november 1990 fandt der flere møder sted i Athen, ligesom der blev afholdt et møde i Bruxelles den 11. januar 1991. De græske myndigheder underrettede på disse møder Kommissionen om, hvorledes forhandlingerne vedrørende Halkis' fremtid forløb.
- 7 På en auktion den 13. marts 1991 tilbød det italienske selskab Calcestruzzi SA at overtage Halkis for 33 mia. DR kontant, samt yderligere ca. 8 mia., der skulle afdrages over ti år. Kreditorerne, der ville have lidt større tab ved selskabets konkurs, fandt tilbuddet fordelagtigt. Kommissionen blev underrettet herom dels ved meddelelse af 21. marts 1991, dels under et møde, der blev afholdt i Athen i dagene 17.-20. maj 1991.
- 8 Den 12. juli 1991 indgav Grækenlands Nationalbank, der var Halkis' betydeligste kreditor, konkursbegæring mod selskabet til appelretten i Athen, da salget endnu ikke var en realitet. Ved dom af 20. november 1991 blev begæringen afslået, da retten fandt, at Halkis fortsat var i stand til at opfylde sine løbende forpligtelser, samt at den løsning, der var mest hensigtsmæssig for samtlige berørte parter, var en overtagelse, hvis gennemførelse krævede nogen tid.

- 9 Den 4. september 1991 anmodede Kommissionen de græske myndigheder om yderligere oplysninger vedrørende salget af Halkis. Dette problem blev ligeledes rejst på et møde den 18. november 1991 af det medlem af Kommissionen, der på daværende tidspunkt var ansvarlig for statsstøttespørgsmål.
- 10 Den 17. juni 1992 indgik Halkis' fire største kreditorer en aftale med selskabets aktionærer om en forhøjelse af aktiekapitalen. For at opnå 95% af den nye aktiebeholdning skulle Calcestruzzi Holding SA (herefter »Calcestruzzi«) betale 41 250 000 050 DR. Ved dom af 13. oktober 1992 godkendtes aftalen af appelretten i Athen.
- 11 Efter at AITEC den 19. november 1992 havde indgivet klage til Kommissionen, anmodede denne ved skrivelse af 3. december 1992 på ny de græske myndigheder om oplysning om, hvorvidt aftalen med kreditorerne var blevet gennemført. Den græske regering svarede ved skrivelse af 28. december 1992, hvori den oplyste, at aftalen faktisk var blevet godkendt af de kompetente organer, men at Halkis endnu ikke var blevet overtaget af Calcestruzzi, idet Calcestruzzi ikke havde betalt første rate, der forfaldt den 30. november 1992.
- 12 Ved skrivelse af 5. februar 1993 rettede Kommissionen på ny henvendelse til den græske regering for at gøre opmærksom på den betænkelighed, den nærede over, at 1990-beslutningen ikke var blevet gennemført, og opfordrede regeringen til at finde en anden løsning for det tilfælde, at salget til Calcestruzzi ikke blev gennemført. Kommissionen besvarede den 19. maj 1993 AITEC's klage af 19. november 1992, idet den henviste til sin forespørgsel til den græske regering af 5. februar 1993 samt til, at der var indledt konkurssag mod Halkis.
- 13 Den 2. juni 1993 anmodede Kommissionen den græske regering om oplysninger om, hvilke afgørelser retsinstansererne havde truffet, mens Halkis sendte

Kommissionen forskellige oplysninger om bl.a. de foranstaltninger, der var blevet truffet, med henblik på Calcestruzzi's overtagelse af selskabet.

- 14 Den 13. juni 1993 indledte Halkis voldgiftssag ved Det Internationale Handelskammer og gjorde herunder gældende, at Calcestruzzi havde misligholdt sine forpligtelser, i hvilken anledning selskabet fremsatte krav om betaling af 104 mia. DR. Den 7. juli 1993 anlagde Halkis ligeledes sag ved førsteinstansretten i Athen med påstand om erstatning på 104 mio. DR.
- 15 Den 3. maj 1994 indgav AITEC på ny klage til Kommissionen og anmodede den dels om at anlægge sag ved Domstolen i medfør af traktatens artikel 93, stk. 2, andet afsnit, med henblik på at få konstateret, at den græske regering ikke havde efterkommet 1990-beslutningen, dels om at fastslå, under en procedure i medfør af traktatens artikel 93, stk. 2, første afsnit, at den nye støtte, som den græske regering havde ydet Halkis, var ulovlig. Da den græske regerings ulovlige adfærd havde stået på gennem længere tid trods AITEC's gentagne klager, så AITEC sig nødsaget til at insistere på, at Kommissionen endelig fik bragt dette forhold, som den også selv anså for ulovligt, til ophør. AITEC tilføjede, at sammenslutningen havde adgang til at anlægge passivitetssøgsmål ved Domstolen, såfremt Kommissionen ikke efterkom dens begæring inden to måneder.
- 16 Ved skrivelse af 7. juni 1994 anmodede Kommissionen den græske regering om at bekræfte de oplysninger, som Kommissionen var i besiddelse af vedrørende opfyldelsen af 1990-beslutningen, samt om at oplyse, i hvilket omfang der var ydet yderligere støtte til Halkis. Den Helleniske Republik besvarede anmodningen ved skrivelse af 20. juli 1994. Kommissionens tjenestegrene gennemgik efterfølgende de mange dokumenter, der var vedlagt den græske regerings svar.

- 17 Ved skrivelse af 9. juni 1994 fra direktør Petersen, Kommissionens Generaldirektorat for Konkurrence (GD IV, stævningens bilag 1), meddelte Kommissionen AITEC, hvad der var foretaget siden AITEC's skrivelse af 19. maj 1993. Skrivelsen er sålydende:

»Kommissionen finder det rimeligt, at Halkis' offentlige (og private) kreditorer lader selskabet føre sag mod Calcestruzzi. Såfremt Halkis får medhold ved Det Internationale Handelskammers voldgiftsret, vil selskabets kreditorer i det mindste opnå dækning for en del af deres tilgodehavender hos Calcestruzzi — der med sikkerhed overstiger, hvad de ville opnå i tilfælde af konkurs eller likvidation — i overensstemmelse med den løsning, de godkendte i 1991. Denne vurdering blev bekræftet ved appelretten i Athens afgørelse 10428/1992 af 20. november 1991, hvori det fastsloges, at salg af Halkis' produktionsanlæg på auktion ikke ville kunne indbringe et beløb i størrelsesordenen 41 250 mio. DR, som Calcestruzzi havde tilbudt. Kommissionen anser det således ikke for nødvendigt at forelægge spørgsmålet om opfyldelse af dens beslutning 91/144/EØF for Domstolen i medfør af EF-traktatens artikel 92, stk. 3, inden voldgiftsretten har truffet afgørelse i sagen mellem de to selskaber.

Jeg skal i denne forbindelse tilføje, at artikel 93, stk. 2, indeholder følgende bestemmelse: 'Såfremt den pågældende stat ikke retter sig efter denne beslutning inden udløbet af den fastsatte frist, *kan* Kommissionen eller en anden interesseret stat ... indbringe sagen direkte for Domstolen.' Kommissionen er ikke forpligtet til at gøre det.

...

Medmindre andet måtte fremgå af de oplysninger, som Kommissionen har begæret, synes der ikke at være ydet Halkis yderligere støtte efter beslutning 91/144/EØF. Det forekommer derfor ikke berettiget at indlede den i EF-traktatens artikel 93, stk. 2, omhandlede procedure.

Det er min opfattelse, at de ovenfor anførte oplysninger viser, at Kommissionen for at sikre sig, at beslutning 91/144/EØF overholdes, og at der ikke ydes nogen form for yderligere støtte, fortsat følger de skridt, Halkis' offentlige kreditorer tager.«

- 18 Sagsøgeren modtog den 13. juni 1994 en kopi af denne skrivelse pr. telefax. Skrivelsen blev efterfølgende meddelt sagsøgeren den 4. juli 1994.
- 19 Den 18. juli 1994 tilstillede sagsøgeren Kommissionen en ny skrivelse. Sagsøgeren kritiserede heri det standpunkt, som Kommissionen havde udtrykt i skrivelse af 9. juni 1994 og gentog sine synspunkter af 3. maj 1994. Sagsøgeren tilføjede, at opfordringen til at handle af 3. maj 1994 til Kommissionen fortsat var af betydning i relation til et passivitetssøgsmål (stævningens bilag 4).
- 20 Ved skrivelse af 26. juli 1994 svarede Kommissionen sagsøgeren, idet direktør Petersen anførte: »For så vidt angår den græske regerings overholdelse af beslutning 91/144/EØF er det min opfattelse, at Kommissionens holdning er blevet tilkendegivet tilstrækkeligt klart i min skrivelse nr. 5268 af 9. juni 1994.«

### Retsforhandlinger og parternes påstande

- 21 Dette er baggrunden for den af AITEC anlagte sag, der er registreret på Rettens Justitskontor den 16. august 1994, og hvorunder der principalt er nedlagt påstand om annullation af Kommissionens afvisning, som meddelt ved skrivelse af 9. juni 1994, af at anlægge sag ved Domstolen i henhold til traktatens artikel 93, stk. 2, andet afsnit, samt om annullation af bekræftelsen af denne afvisning, som indeholdt i skrivelse af 26. juli 1994. For det tilfælde Retten måtte finde, at de to anfægtede afgørelser ikke kan gøres til genstand for et søgsmål i henhold til EF-traktatens

artikel 173, har AITEC anlagt et passivitetssøgsmål mod Kommissionen i medfør af EF-traktatens artikel 175, stk. 3.

22 Sagsøgeren har i stævningen nedlagt følgende påstande:

- Annullation af Kommissionens beslutning meddelt AITEC ved skrivelse af 9. juni 1994 (j.nr. D/05268), subsidiært annullation af den beslutning, der blev meddelt AITEC ved skrivelse af 26. juli 1994 (j.nr. D/07743), hvorved Kommissionen afviste at indlede sag mod den græske regering for manglende opfyldelse af 1990-beslutningen, hvilket er i strid med bestemmelserne i traktatens artikel 93, stk. 2, andet afsnit.
- Det pålægges Kommissionen, i overensstemmelse med EF-traktatens artikel 176, rettidigt at træffe de foranstaltninger, der er nødvendige for fuldt ud at opfylde den dom, som afsiges af Retten.
- Kommissionen tilpligtes at betale sagens omkostninger.

For det tilfælde at Retten finder, at de anfægtede retsakter ikke kan anses for retsakter i den betydning, udtrykket er anvendt i traktatens artikel 173, nedlægges følgende påstand:

- Det fastslås, at Kommissionen har tilsidesat sine forpligtelser efter traktaten, da den har undladt at tage endelig stilling til AITEC's klage, ligesom den har undladt at anlægge sag ved Domstolen mod den græske regering i henhold til

traktatens artikel 93, stk. 2, andet afsnit, inden udløbet af den frist på to måneder, som AITEC havde meddelt Kommissionen i medfør af traktatens artikel 175, stk. 2.

— Det pålægges Kommissionen, i overensstemmelse med traktatens artikel 176, rettidigt at træffe de foranstaltninger, der er nødvendige for fuldt ud at opfylde den dom, som afsiges af Retten.

— Kommissionen tilpligtes at betale sagens omkostninger.

23 Kommissionen har nedlagt følgende påstande:

— Afvisning, subsidiært frifindelse.

— Sagsøgeren tilpligtes at betale sagens omkostninger.

24 På grundlag af den refererende dommers rapport har Retten (Anden Udvidede Afdeling) besluttet at indlede den mundtlige forhandling uden forudgående bevisoptagelse. Retten har dog opfordret Kommissionen til at fremsende visse dokumenter og har stillet en række yderligere spørgsmål, som parterne skulle besvare i retsmødet. Parterne har afgivet mundtlige indlæg og besvaret spørgsmål fra Retten i retsmødet den 12. december 1995.

## Formaliteten

### *Sammenfatning af parternes argumentation*

- 25 Kommissionen har ikke fremsat en egentlig formalitetsindsigelse i medfør af artikel 114 i Rettens procesreglement, men finder, at den af AITEC anlagte sag bør afvises af følgende to grunde: a) Kommissionen er ved traktatens artikel 93, stk. 2, andet afsnit, tillagt et skøn, hvilket udelukker, at borgerne kan kræve, at den indtager en nærmere bestemt stilling; b) bortset herfra berører Kommissionens stillingtagen endvidere ikke sagsøgeren umiddelbart og individuelt.
- 26 Som begrundelse for sit argument om, at søgsmålsadgangen ifølge traktatens artikel 93, stk. 2, andet afsnit, er en speciel udgave af den mere generelle søgsmålsadgang, der er omhandlet i EF-traktatens artikel 169, har Kommissionen for det første henvist til Domstolens dom af 14. februar 1990 (sag C-301/87, Frankrig mod Kommissionen, »Boussac«, Sml. I, s. 307). Domstolen fastslog således i dommens præmis 23, at »denne søgsmålsadgang er blot en variant af traktatbrudssøgsmålet, der på særlig måde er tilpasset de særlige problemer, statsstøtte rejser for konkurrencen i fællesmarkedet«.
- 27 Kommissionen har anført, at det af en gennemgang af reglerens ordlyd og traktatens almindelige opbygning klart fremgår, at der i medfør af disse bestemmelser tilkommer den en beføjelse, uden at den herved pålægges en forpligtelse.
- 28 Som Domstolen flere gange tidligere har fastslået i relation til artikel 169, er Kommissionen ikke forpligtet til at indlede en procedure i henhold til denne bestemmelse, men råder derimod i denne henseende over en skønsmæssig beføjelse, der udelukker private fra at kræve, at denne institution skal indtage en nærmere bestemt stilling,

- og fra at anlægge sag i anledning af Kommissionens afvisning af at handle (jf. f.eks. dom af 14.2.1989, sag 247/87, Star Fruit Company mod Kommissionen, Sml. s. 291).
- 29 Kommissionen konkluderer, at Domstolen klart anerkender, at Kommissionen har mulighed for, men ikke er forpligtet til at handle inden for anvendelsesområdet af traktatens artikel 93, stk. 2, andet afsnit, idet den almindelige søgsmålsadgang ifølge artikel 169 og den særlige søgsmålsadgang ifølge artikel 93, stk. 2, har samme karakter.
- 30 Kommissionen har for det andet anført, at AITEC, som sammenslutning, ikke har kompetence til at anlægge sag mod Kommissionen. En organisation kan ikke i sin egenskab af repræsentant for en gruppe erhvervsdrivende være individuelt berørt af en retsakt, som påvirker denne gruppes generelle interesse (jf. Domstolens dom af 14.12.1962, forenede sager 16/62 og 17/62, Confédération nationale des producteurs de fruits et légumes mod Rådet, Sml. 1954-1964, s. 359, org. ref.: Rec. s. 901). Sagsøgeren kan heller ikke påberåbe sig Domstolens dom af 28. januar 1986 (sag 169/84, Cofaz mod Kommissionen, Sml. s. 391) og af 2. februar 1988 (forenede sager 67/85, 68/85 og 70/85, Van der Kooy m.fl. mod Kommissionen, Sml. s. 219) til støtte for, at sagen kan admitteres. AITEC har således ikke på nogen måde godtgjort, at sammenslutningen varetager særlige interesser, der adskiller sig fra samtlige andre erhvervsdrivendes inden for det pågældende område.
- 31 Sagsøgeren finder, at sagen bør admitteres. I skrivelse af 3. maj 1994 godtgjorde AITEC dels, at den græske regering fortsat ikke havde gennemført 1990-beslutningen, men derimod klart søgte at forhale sagen, for at Kommissionen skulle tro, at regeringen i realiteten havde til hensigt at gennemføre beslutningen, dels at regeringen fortsat finansierede Halkis ved at opretholde de kreditter, der var blevet indrømmet selskabet af banker og andre offentlige organer.
- 32 Ifølge AITEC er den retsakt, som Kommissionen meddelte sagsøgeren den 9. juni 1994, subsidiært den 26. juli 1994, en beslutning i traktatens artikel 173's forstand.

Under henvisning til Domstolens dom af 11. november 1981 (sag 60/81, IBM mod Kommissionen, Sml. s. 2639) og Rettens dom af 10. juli 1990 (sag T-64/89, Automec mod Kommissionen, Sml. II, s. 367) har sagsøgeren anført, at det fremgår af fast praksis, at der foreligger retsakter eller beslutninger, der kan gøres til genstand for annullationssøgsmål i henhold til artikel 173, når foranstaltningerne har retligt bindende virkninger, som kan berøre sagsøgerens interesser gennem en væsentlig ændring af hans retsstilling. Den retsakt, der blev fremsendt ved Kommissionens skrivelse af 9. juni 1994, indeholdt en udtrykkelig afvisning af AITEC's begæring om at indlede den i traktatens artikel 93, stk. 2, andet afsnit, omhandlede procedure, og angav fællesskabsinstitutionens definitive holdning på dette punkt. Under henvisning til Domstolens dom af 16. juni 1994 (sag C-39/93, SFEI m.fl. mod Kommissionen, Sml. I, s. 2681) har sagsøgeren gjort gældende, at den definitive karakter, beslutningen af 9. juni 1994 har, ikke afsvækkes af den omstændighed, at Kommissionen ikke har udelukket muligheden for at anlægge sag ved Domstolen, såfremt voldgiftssagen mellem Halkis og Calcestruzzi måtte føre til et negativt resultat.

- 33 AITEC afviser i sin replik, at en afgørelse, der indeholder et afslag fra Kommissionen, ikke udgør en retsakt, der kan anfægtes. Af Domstolens ældre praksis fremgår, at en sag anlagt til prøvelse af en beslutning om afslag kun kan antages til realitetsbehandling, såfremt den positive afgørelse, der er genstand for afslaget, ville have kunnet anfægtes. Den omtvistede beslutning angår imidlertid spørgsmålet om at indlede en procedure. Det er sagsøgerens opfattelse, at Kommissionens afslag på at indlede en procedure i sig selv skaber endelige retsvirkninger, idet det udelukker, at Kommissionen træffer andre foranstaltninger.
- 34 Sagsøgeren har endvidere anført, at sammenslutningen har en individuel og umiddelbar interesse i at anfægte beslutningen. Sagsøgeren har herved henvist til, at beslutningen udtrykkeligt var rettet til AITEC. Sagsøgeren har endvidere gjort gældende, at da sammenslutningen repræsenterer 29 italienske cementvirksomheder (af branchens i alt 38), der dækker 92% af den indenlandske produktion, har den en retmæssig interesse i at fjerne en konkurrenceforvridning på det italienske cementmarked af hensyn til de italienske cementproducenter. Sagsøgeren finder, at den lakune i lovgivningen, der skyldes, at der ikke findes gennemførelsesregler til traktatens artikel 92 og 93, bør udfyldes ved at anvende de processuelle regler, der finder anvendelse på virksomheder i sager angående handelsbeskyttelse, analogt på reglerne om statsstøtte. I denne forbindelse er sagsøgerens deltagelse i de

administrative procedurer før og efter 1990-beslutningen relevant, idet en væsentlig del af organisationens 29 medlemmers afsætning konkurrerer med en væsentlig del af den støttemodtagende virksomheds afsætning. Kommissionens afslag tillader overlevelsen af en konkurrent, der alene er i stand til at eksportere cement til Italien til usædvanligt lave priser, som følge af den støtte, virksomheden oppebærer.

- 35 For så vidt angår passivitetssøgsmålet er det sagsøgerens opfattelse, at sammenslutningen med rette kan kræve, at Kommissionen anlægger sag ved Domstolen i medfør af traktatens artikel 93, stk. 2, samt at sagsøgeren følgelig kan anlægge passivitetssøgsmål ved Retten med henblik på, at det fastslås, at Kommissionen har undladt at opfylde en af de forpligtelser, der påhviler den, idet den har undladt at anlægge sag ved Domstolen, hvilket er en overtrædelse af fællesskabsretten. I sin Attende Beretning om Konkurrencepolitikken (1988) anerkendte Kommissionen udtrykkeligt betydningen af Domstolens dom af 15. december 1988 (forenede sager 166/86 og 220/86, Irish Cement mod Kommissionen, Sml. s. 6473), idet Kommissionen understregede, at Domstolen herved havde fastslået, at en berørt tredjemand med hjemmel i traktatens artikel 175, stk. 2, kan kræve, at Kommissionen tager stilling til en støtte, der i en medlemsstat er blevet ydet til en konkurrerende virksomhed (jf. beretningens punkt 323).
- 36 Såfremt Retten måtte finde, at Kommissionen ifølge traktatens artikel 93, stk. 2, alene har mulighed for, men ikke pligt til, at anlægge sag ved Domstolen, finder AITEC, at sammenslutningen, i kraft af sin stilling som umiddelbart og direkte berørt sagsøger, er berettiget til at kræve, at Kommissionen tager endelig stilling til, hvad den vil foretage sig, således at sammenslutningen vil kunne anfægte denne stillingtagen i medfør af traktatens artikel 173. Det vil påvirke borgernes interesse i at opnå beskyttelse af de rettigheder, der tilkommer dem i medfør af fællesskabsretten, såfremt Kommissionen frit kan forhale sin indtræden i sagen ved hjælp af skrivelser af foreløbig karakter.
- 37 AITEC bestrider i sin replik, at Kommissionen kan udstrække Domstolens praksis vedrørende traktatens artikel 169 til at omfatte den i traktatens artikel 93, stk. 2, andet afsnit, omhandlede procedure. De faktiske omstændigheder i Boussac-sagen er helt forskellige fra dem, der ligger til grund for den foreliggende sag. Der findes således ikke fortilfælde i praksis for så vidt angår spørgsmålet om, hvorvidt en sag,

som den sagsøgeren har anlagt, kan antages til realitetsbehandling. Statsstøtte er genstand for et særligt kontrolsystem, der er enestående inden for traktaten.

- 38 Sagsøgeren har anført, at Kommissionens skønsbeføjelse under en statsstøtteprocedure ikke er så vidtgående, da den ifølge traktatens artikel 93, stk. 3, er forpligtet til uopholdeligt at indlede den i artikel 93, stk. 2, omhandlede undersøgelse, ligesom den skal tage stilling inden for en frist på to måneder fra den har fået meddelelse om foranstaltningen. Såvel en beslutning om ikke at indlede den administrative procedure, som om at en sådan skal indledes, er retsakter, der kan være genstand for søgsmål.
- 39 Ifølge sagsøgeren er det væsentligt at bemærke, at det kun er Kommissionen og vedkommende medlemsstat, der deltager i den administrative procedure i henhold til traktatens artikel 169, hvorimod det af artikel 93, stk. 2, første afsnit, følger, at »[det er] en forudsætning ... at de interesserede parter er blevet opfordret til at fremsætte deres bemærkninger, således at de øvrige medlemsstater og de berørte kredse sikres adgang til at give deres mening til kende, og således at Kommissionen bliver i stand til at træffe sin beslutning på grundlag af udførlige oplysninger om alle faktiske forhold« (jf. Domstolens dom af 30.1.1985, sag 290/83, Kommissionen mod Frankrig, Sml. s. 439, præmis 16 og 17).
- 40 Sagsøgeren har anført, at den måde, hvorpå Kommissionen fortolker sin opgave og sine beføjelser, i det foreliggende tilfælde afskærer konkurrerende virksomheder fra enhver mulighed for at sikre deres retmæssige interesser, da ethvert initiativ — for det tilfælde at Kommissionen forholder sig passiv — er forbeholdt medlemsstaterne, der yderst sjældent vil gøre brug af deres adgang til at påstå annullation af en beslutning om godkendelse af en statsstøtte, som en anden medlemsstat har ydet. De økonomiske virkninger af en beslutning, hvorved Kommissionen afslår at gennemtvinge en tidligere beslutning om forbud mod en støtteforanstaltning, kan således sidestilles med en beslutning om godkendelse af den pågældende støtte, da disse to beslutninger medfører samme hindringer for samhandelen mellem medlemsstater og samme fordrejning af konkurrencen.

- 41 For så vidt angår spørgsmålet om, hvorvidt sagsøgeren er berørt umiddelbart og individuelt, har sagsøgeren gjort gældende, at der ikke kan herske tvivl om, at den pågældende beslutning har umiddelbare (og definitive) virkninger for sagsøgerens retsstilling og for de virksomheder, som sagsøgeren repræsenterer i den foreliggende sag. Den interesse, som AITEC påberåber sig, er uadskilleligt forbundet med det forventede endelige udfald af sagen, nemlig at en langvarig fordrejning af konkurrencen på det italienske cementmarked elimineres i de italienske cementproducenters interesse.
- 42 AITEC finder, at sammenslutningens ret til at anlægge nærværende sag desuden følger af den omstændighed, at den har deltaget som repræsentant for næsten samtlige italienske cementproducenter i branchens interesse under de forskellige procedurer, der er indledt ved Kommissionen, specielt den procedure, der førte til, at 1990-beslutningen blev vedtaget, i hvilken AITEC deltog som interesseret part (jf. dom af 24.3.1993, sag C-313/90, CIRFS m.fl. mod Kommissionen, Sml. I, s. 1125).
- 43 Under henvisning til generaladvokatens forslag til afgørelse i CIRFS-sagen (Sml. I, s. 1148) har AITEC gjort gældende, at tredjevirksoverheders sagsanlæg for Domstolen, hvorunder der rejses indsigelse mod en anvendelse af konkurrencereglerne, som de finder er utilstrækkelig eller ikke tilstrækkelig streng, er et middel til beskyttelse af deres retmæssige interesse i at undgå, at andre virksomheder opnår uberettigede konkurrencefordele på deres bekostning. AITEC repræsenterer som sammenslutning for tiden 29 af 38 virksomheder inden for cementbranchen i Italien, svarende til 92% af den nationale produktion. Dens medlemsvirksomheder ville lide stor skade, som følge såvel af den græske regerings undladelse af at gennemføre 1990-beslutningen, som af Kommissionens afslag på at indlede et direkte søgsmål ved Domstolen mod den græske regering. Det vil indebære en konstant forringelse af de italienske producenters markedsandele til fordel for Halkis og andre græske producenter, ligesom erhvervsdrivende i kystområderne må foretage omstillinger og virksomhedslukninger, da disse berøres mest af den cement, der transporteres ad søvejen fra Den Helleniske Republik. AITEC understreger, at den skade, sagsøgeren må antages at ville lide, for det tilfælde at sammenslutningen ikke anses for søgsmålsberettiget, svarer til den situation, generaladvokaten henviste til i den tidligere nævnte Van der Kooy-sag, jf. Sml. s. 240, med bemærkningen »... retfærdigheden kræver, at [sammenslutningen] bør tillægges søgsmålsret ...«. Da ingen af de virksomheder, som AITEC repræsenterer, har anlagt særskilt sag, da de fandt

det mere hensigtsmæssigt at lade sig repræsentere i fællesskab af deres sammenslutning, ville sagsøgeren være afskåret fra at kunne forsvare sine medlemmers interesser, såfremt sammenslutningen ikke er i stand til at anlægge sag i eget navn.

- 44 AITEC tilføjer, at en forringelse af medlemmernes markedsandele og omsætning ligeledes giver sig indirekte udslag i et fald i sagsøgerens indtægter, eftersom medlemmernes bidrag beregnes nøjagtigt i forhold til den mængde cement, der er produceret i løbet af regnskabsåret.
- 45 Kommissionen har under passivitetssøgsmålet henvist til samme anbringender og argumenter som tidligere fremført under annullationssøgsmålet.
- 46 Af hensyn til sagens tilrettelæggelse har Retten opfordret parterne til under den mundtlige forhandling at besvare en række spørgsmål, herunder et spørgsmål om, hvorvidt Kommissionens skrivelser af 9. juni og 26. juli 1994 var af foreløbig karakter.
- 47 Sagsøgeren har gjort gældende, at disse skrivelser udgør en retsakt, der kan anfægtes, i traktatens artikels 173's forstand, da afvisningen af at anlægge sag ved Domstolen medførte retsvirkninger, derved, at virkningerne af den ulovlige græske støtte herved blev opretholdt. Kommissionen fandt således, at der var tale om »en tilstrækkelig løsning, der som sådan bevirker, at den ulovlige støtte afskaffes. Dette er begrundelsen for, at Kommissionen afviser at anlægge sag ved Domstolen, hvorved bemærkes, at dens afvisning er endelig«. Sagsøgeren finder, at der herved foreligger en endelig beslutning, og ikke alene en foreløbig meddelelse.
- 48 Kommissionen har oplyst, at de pågældende skrivelser til forskel fra Rendo-sagen (jf. Rettens dom af 18.11.1992, sag T-16/91, Rendo m.fl. mod Kommissionen,

Sml. II, s. 2417) alene giver meddelelse om, at Kommissionen agter at afvente afgørelsen fra Det Internationale Handelskammers voldgiftsret. Det var ikke i den foreliggende sag nødvendigt at træffe et valg mellem forskellige procedurer, og der forelå heller ikke »en beskyttelsesværdig interesse hos en søgsmålsberettiget«. Skrivelserne var blot en høflig foreløbig meddelelse til en sammenslutning.

### *Rettens bemærkninger*

- 49 Med hensyn til spørgsmålet om, hvorvidt annullationssøgsmålet kan admitteres, bemærkes indledningsvis, at sagsøgeren hermed anfægter en »beslutning« fra Kommissionen af 9. juni 1994 i henhold til traktatens artikel 173, for så vidt som Kommissionen afviste at anlægge sag ved Domstolen i henhold til traktatens artikel 93, stk. 2, andet afsnit, i anledning af den græske regerings manglende gennemførelse af 1990-beslutningen, subsidiært af Kommissionens bekræftelse af denne afvisning affattet ved »beslutning« af 26. juli 1994. Det følger heraf, at sagsøgeren med nærværende sag ikke sigter til den yderligere støtte, der angiveligt er blevet ydet Halkis, og hvis lovlighed sagsøgeren ligeledes har bestridt ved sin klage af 3. maj 1994. Det bemærkes endvidere, at skrivelsen af 26. juli 1994 under alle omstændigheder alene er en bekræftelse af skrivelsen af 9. juni 1994, hvorfor den ikke udgør en retsakt, der kan anfægtes.
- 50 Henset hertil skal det bemærkes, at den omstændighed, at der foreligger en skrivelse fra en fællesskabsinstitution som svar på en anmodning fra skrivelsens adressat, ikke er tilstrækkeligt til at kvalificere skrivelsen som en beslutning, som omhandlet i traktatens artikel 173, der kan anfægtes ved et annullationssøgsmål (jf. Domstolens kendelse af 27.1.1993, sag C-25/92, Miethke mod Parlamentet, Sml. I, s. 473).
- 51 Det bemærkes endvidere, at retsakter eller beslutninger, hvis tilblivelse omfatter flere stadier, navnlig sådanne, som afslutter en intern procedure, principielt kun kan gøres til genstand for et annullationssøgsmål, hvis det drejer sig om foranstaltninger, der definitivt fastlægger institutionens standpunkt som afslutning på denne

procedure, modsat foreløbige foranstaltninger, der har til formål at forberede den endelige beslutning (jf. f.eks. Domstolens dom af 23.11.1995, sag C-476/93 P, Nutral mod Kommissionen, Sml. I, s. 4125, præmis 29, og Rettens dom af 18.5.1994, sag T-37/92, BEUC og NCC mod Kommissionen, Sml. II, s. 285, præmis 27).

- 52 Det skal derfor undersøges, om Kommissionens definitive standpunkt er blevet meddelt sagsøgeren ved skrivelsen af 9. juni 1994. Retten bemærker i denne forbindelse, at proceduren med hensyn til gennemførelsen af 1990-beslutningen ikke var afsluttet på daværende tidspunkt. Kommissionen fandt det »unødvendigt« at forelægge spørgsmålet om eventuel manglende gennemførelse af beslutningen for Domstolen, så længe voldgiftsretten ikke havde behandlet tvisten mellem de to selskaber, og henviste til, at den selv fulgte beslutningens gennemførelse. Det må følgelig fastslås, at Kommissionen endnu ikke i 1994 havde indtaget et definitivt standpunkt for så vidt angik sagsøgerens klage, men agtede at gøre dette senere. Dette punkt af skrivelsen viser således, at Kommissionen alene meddelte en oplysning i relation til en igangværende undersøgelse.
- 53 Sagsøgeren har henvist til SFEI-dommen, der angår konkurrenceområdet, hvori Domstolen fastslog, »at når en institution, som er tillagt beføjelse til at fastslå, om der er begået en overtrædelse, og fastsætte sanktioner herfor, og som private kan klage til, som det er tilfældet med Kommissionen inden for konkurrenceretten, indstiller en undersøgelse, som den har iværksat på foranledning af klagen, udsteder den i sagens natur dermed en retsakt, som har retsvirkninger«. Domstolen har herved defineret sidste stadium af proceduren som den retsakt, der ikke kan antages at ville blive fulgt af andre retsakter, der kan gøres til genstand for et annullationssøgsmål. I den foreliggende sag har Kommissionen erklæret, at den fortsat ville påse, at dens beslutning blev gennemført, og at den forbeholdt sig ret til senere at skride til handling. Til forskel fra SFEI-sagen, har Kommissionen i nærværende sag ikke henlagt sagsøgerens klage, hvilket er til hinder for, at et annullationssøgsmål kan admittes.
- 54 Retten bemærker, at Rendo-dommen, som sagsøgeren har henvist til som støtte for sin antagelse af, at Kommissionen skulle have truffet en beslutning i forhold til

sagsøgeren, heller ikke er relevant for nærværende sag. Kommissionens holdning i sagen — nemlig at afvente voldgiftsrettens afgørelse og samtidig at påse, at 1990-beslutningen gennemføres — bevirker ikke en længere afbrydelse af den procedure, der er indledt. Som det fremgår af skrivelsen af 9. juni 1994 følger Kommissionen fortsat begivenhedsforløbet i Grækenland og påser fortsat, at dens beslutning gennemføres. Det må derfor fastslås, at Kommissionen ikke har tilsidesat eventuelle proceduremæssige rettigheder, der måtte tilkomme sagsøgeren eller dennes medlemmer. Sådanne rettigheder tilkommer under alle omstændigheder ikke sagsøgerne som led i en kontrol af, at en beslutning gennemføres i henhold til artikel 93, stk. 2, andet afsnit (jf. nedenfor, præmis 71).

- 55 Det bemærkes i øvrigt, at det eneste positive resultat, sagsøgeren ville kunne have opnået med klagen, ville have været, at Kommissionen havde indledt en traktatbrudsprocedure mod Den Hellsenske Republik. Det fremgår imidlertid af fast retspraksis, at borgerne ikke kan anfægte en afvisning fra Kommissionens side af at indlede en traktatbrudsprocedure mod en medlemsstat (jf. senest Domstolens kendelse af 12.6.1992, sag C-29/92, Asia Motor France mod Kommissionen, Sml. I, s. 3935, præmis 20 og 21, og Rettens kendelse af 13.11.1995, sag T-128/95, Aéroports de Paris mod Kommissionen, ikke trykt i Samling af Afgørelser, præmis 32 ff.).
- 56 Af det anførte fremgår således, at skrivelsen af 9. juni ikke kan anses for en beslutning og følgelig ikke kan anfægtes af sagsøgeren under et annullationssøgsmål. Dette søgsmål bør herefter afvises.
- 57 Med hensyn til passivitetssøgsmålet bemærkes det, at det fremgår af sagsøgerens påstande, at sagen har to led, idet den dels angår Kommissionens påståede undladelse af at tage endelig stilling til AITEC's »klage«, dels dens undladelse af at anlægge sag ved Domstolen (jf. ovenfor, præmis 22). Heraf følger, at sagsøgeren ifølge påstandens første led har anmodet Kommissionen om at træffe en beslutning, som sagsøgeren var adressat for, om hvad Kommissionen agtede at foretage sig i anledning af sagsøgerens klage, mens påstandens andet led angår Kommissionens

beslutning i relation til spørgsmålet om at anlægge sag ved Domstolen. Under den foreliggende sag findes det hensigtsmæssigt først at undersøge, om Kommissionen retsstridigt skulle have undladt at anlægge sag ved Domstolen.

- 58 Det bemærkes, at ifølge traktatens artikel 175, stk. 3, kan enhver fysisk eller juridisk person på de i artiklen stillede betingelser indbringe klage til Fællesskabets retsinstanser over, at en af institutionerne har »undladt at udstede en retsakt til ham, henstillinger og udtalelser dog undtaget«. Det fremgår af bestemmelsens ordlyd, at for at en fysisk eller juridisk persons passivitetssøgsmaal kan antages til realitetsbehandling, skal denne person godtgøre, at han netop har en retsstilling som en mulig adressat for en retsakt, Kommissionen har pligt til at udstede til ham (jf. f.eks. Rettens dom af 18.9.1992, sag T-28/90, Asia Motor France m.fl. mod Kommissionen, Sml. II, s. 2285, præmis 29).
- 59 Det skal derfor for det første undersøges, hvilken form for retsakt sagsøgeren har begæret. Påstandens andet led har til formål at forpligte Kommissionen til, i medfør af traktatens artikel 93, stk. 2, andet afsnit, at indbringe en sag for Domstolen. En beslutning om at indbringe en sag for Domstolen er imidlertid en intern, forberedende retsakt, der vedtages af Kommissionens medlemmer, sædvanligvis efter forslag af det medlem, sagen henhører under. En sådan retsakt fra Kommissionen har ingen adressat. Den følges af et sagsanlæg ved Domstolen, rettet mod den pågældende medlemsstat. Sagens anlæg har som sådan heller ingen adressat, men alene litispændensvirkning.
- 60 Af det således anførte følger, at hverken AITEC, som sammenslutning, eller AITEC's medlemmer enkeltvist er adressater for en eventuel kommissionsbeslutning om at anlægge sag ved Domstolen. Følgelig har hverken sagsøgeren eller dennes medlemmer en retsstilling som de fysiske eller juridiske personer, der er mulige adressater for en retsakt, som Kommissionen er forpligtet til at udstede til dem (jf. f.eks. Rettens kendelse af 23.1.1991, sag T-3/90, Prodifarma mod Kommissionen, Sml. II, s. 1, præmis 37 og 38).

- 61 For det andet skal det yderligere undersøges, om sagsøgeren eller dennes medlemmer berøres umiddelbart af beslutningen om at anlægge sag ved Domstolen, således at de uanset ordlyden af traktatens artikel 175 kan anlægge passivitetssøgsmål.
- 62 Selv hvis det måtte antages, at der består en sådan parallelitet mellem et annullationsøgsmål efter traktatens artikel 173 og et passivitetssøgsmål efter dens artikel 175, og selv hvis det derudover måtte antages, at borgernes retsbeskyttelse kræver en vid fortolkning af artikel 175, stk. 3, således at en fysisk eller juridisk person over for en institution kan gøre gældende, at institutionen har undladt at udstede en retsakt, som vedkommende ikke er adressat for, men som ville berøre vedkommende umiddelbart, hvis den blev udstedt (jf. Star Fruit Company-sagen samt generaladvokatens forslag til afgørelse i sagen, punkt 13), ville der være grundlag for at undersøge, om AITEC eller dennes medlemmer faktisk befandt sig i en sådan situation.
- 63 Som allerede anført er den begærede retsakt alene en intern, forberedende foranstaltning, der ikke har virkning udadtil, og som ikke berører borgerne (jf. ovenfor, præmis 59). Den omstændighed, at der verserer en sag mellem Kommissionen og Grækenland, kan ikke antages at påvirke sagsøgerens eller medlemmernes retsstilling, når 1990-beslutningen er endelig. Under den mundtlige forhandling erkendte sagsøgeren selv, at sammenslutningen ikke ville have adgang til at deltage i en sådan procedure som intervenient. Kun en dom fra Domstolen ville eventuelt kunne påvirke sagsøgerens eller medlemmernes retsstilling. Sagsøgeren indrømmede desuden, at det under en sag for Domstolen skulle fastslås, »... om der er handlet i strid med traktaten eller ej, og under hvilke omstændigheder«. Som sagsøgeren selv har indrømmet, er det således muligt, at Domstolen fastslår, at den pågældende medlemsstat ikke har handlet i strid med traktaten. Et sådant domsresultat ville heller ikke berøre sagsøgeren umiddelbart. Sagsøgeren ville således under ingen omstændigheder berøres umiddelbart af den begærede retsakt (jf. i samme retning Rettens dom af 27.10.1994, sag T-32/93, Ladbroke mod Kommissionen, Sml. II, s. 1015, præmis 41).

- 64 Heraf følger, at selv hvis det antages, at der består en parallelitet mellem et annullations søgsmål og et passivitetssøgsmål, ville sagsøgeren ikke i den foreliggende sag være berørt umiddelbart.
- 65 Det bemærkes for det tredje, at passivitetssøgsmålet i henhold til traktatens artikel 175 forudsætter, at der for den pågældende institution består en forpligtelse til at handle, således at den påståede passivitet er traktatstridig. Det må derfor undersøges, hvilke forpligtelser der påhviler Kommissionen i medfør af traktatens artikel 93, stk. 2, andet afsnit. Det fremgår af artiklens opbygning, at den tillægger Kommissionen (og de øvrige medlemsstater) den opgave at påse, at medlemsstaterne overholder de beslutninger, Kommissionen har udstedt i henhold til traktatens artikel 93, stk. 2, første afsnit, samt at den herved er tillagt beføjelse til at indbringe sag for Domstolen uden en kontradiktorisk administrativ procedure (jf. Boussacdommen, præmis 23).
- 66 Det fremgår af traktatens artikel 93, stk. 2, andet afsnit, og af artiklens indhold som sådan, at den overvågningsbeføjelse, som Kommissionen har i forhold til medlemsstater, der ikke efterkommer dens beslutning inden for den fastsatte frist, indebærer, at Kommissionen råder over et vidt skøn. Den er således ikke forpligtet til at indlede en procedure i henhold til denne bestemmelse. Den råder derimod over en skønsbeføjelse, der udelukker private fra at kræve, at den indtager en nærmere bestemt stilling (jf. f.eks. dommen i Star Fruit Company-sagen, præmis 11, og kendelsen i Aéroports de Paris-sagen, præmis 43).
- 67 Det bemærkes endvidere som tidligere fastslået af Domstolen, at den i traktatens artikel 93, stk. 2, andet afsnit, omhandlede søgsmålsadgang blot er en variant af traktatbrudssøgsmålet i henhold til traktatens artikel 169, der på særlig måde er tilpasset de specielle problemer, statsstøtte rejser for konkurrencen i fællesmarkedet (jf. Boussacdommen, præmis 23). Det er imidlertid fast praksis, at Kommissionen råder over et skøn ved afgørelsen af, om det findes hensigtsmæssigt at anlægge traktatbrudssøgsmål ved Domstolen. Dette skøn er helt uafhængigt af en begæring

fra private om at handle på en nærmere bestemt måde, enten i relation til traktatens artikel 169 eller artikel 93, stk. 2, andet afsnit (jf. f.eks. Rettens kendelse af 4.7.1994, sag T-13/94, Century Oils Hellas mod Kommissionen, Sml. II, s. 431, præmis 14, og Rettens dom af 9.1.1996, sag T-575/93, Koelman mod Kommissionen, Sml. II, s. 1, præmis 71).

- 68 Kommissionens skøn med hensyn til, om der skal anlægges sag ved Domstolen, er således ikke undergivet nogen form for begrænsninger, der kan påberåbes af sagsøgeren til støtte for, at det fastslås, at Kommissionen har udvist passivitet. Af det således anførte fremgår derfor, at passivitetspåstandens andet led bør afvises.
- 69 Med hensyn til passivitetssøgsmålets første led, hvorefter Kommissionen angiveligt har undladt at træffe en beslutning efter anmodning fra AITEC, bemærkes, at passivitetssøgsmålet forudsætter, at den pågældende institution har en handlepligt. Retten skal derfor undersøge, om sagsøgeren har godtgjort, at Kommissionen havde pligt til at træffe en sådan beslutning i forhold til sagsøgeren.
- 70 Det bemærkes for det første, at de i EF-traktatens artikel 94 omhandlede gennemførelsesforordninger ikke er blevet vedtaget. Det må derfor fastslås, at der ikke findes fællesskabsretlige bestemmelser, hvorefter der skal udstedes en beslutning, som omhandlet af nærværende passivitetssøgsmål.
- 71 Det skal imidlertid undersøges, om princippet i Rettens dom i Asia Motor France-sagen, navnlig præmis 29, der vedrører traktatens artikel 85 og 86 og Rådets forordning nr. 17 af 6. februar 1962, første forordning om anvendelse af bestemmelserne i traktatens artikel 85 og 86 (EFT 1959-1962, s. 81), finder anvendelse på nærværende sag. I denne forbindelse bemærkes, at der er en væsentlig forskel mellem nærværende sag og Asia Motor France-sagen, der angik Kommissionens

konstatering af en overtrædelse, begået af private. I dette tilfælde antog Retten, at en anden privatperson, klageren, havde krav på at opnå en afgørelse fra Kommissionen vedrørende klagen. I den foreliggende sag angår undladelsen traktatens artikel 93, stk. 2, andet afsnit. Mens det i bestemmelsens første afsnit er fastsat, at interesserede parter deltager i proceduren, omtales en sådan deltagelse ikke i andet afsnit. Efter at have vedtaget en beslutning, hvori det fastslås, at en støtte er ulovlig, må Kommissionen da også råde over et vidt skøn med hensyn til, hvorledes beslutningen skal gennemføres, idet der herved kan opstå komplicerede spørgsmål om tilbagebetalingen af den ulovlige støtte (jf. ligeledes Domstolens dom af 23.2.1995, sag C-349/93, Kommissionen mod Italien, Sml. I, s. 343, præmis 13). Asia Motor France-dommen kan derfor ikke finde anvendelse på den foreliggende sag.

- 72 Af det anførte fremgår således, at sagsøgeren ikke har godtgjort, at Kommissionen i strid med en forpligtelse, der påhviler den, har undladt at vedtage en beslutning.
- 73 Dette resultat udelukker ikke, at Kommissionen i visse tilfælde af hensyn til god forvaltningsskik og gennemskuelighed kan være forpligtet til at give klageren oplysning om, hvorledes dens beslutning følges op. Det må imidlertid fastslås, at de oplysninger, som Kommissionen i den foreliggende sag har meddelt sagsøgeren, er tilstrækkelige.
- 74 Henset hertil bør passivitetspåstandens første led ligeledes afvises. Følgelig bør passivitetssøgsmålet afvises i det hele.

### Sagens omkostninger

- 75 Ifølge procesreglementets artikel 87, stk. 2, pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger, hvis der er nedlagt påstand herom. Sagsøgeren har tabt sagen og bør derfor bære sine egne og Kommissionens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

**RET TEN (Anden Udvidede Afdeling)**

**1) Sagen afvises.**

**2) Sagsøgeren betaler sine egne samt Kommissionens omkostninger.**

Kirschner

Vesterdorf

Bellamy

Kalogeropoulos

Potocki

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 22. maj 1996.

H. Jung

H. Kirschner

Justitssekretær

Afdelingsformand